

Toros a Granollers

Enguany, per la festa major, a Granollers hi haurà toros. Sentim haver de confessar la pena que ens produeix que aquesta idea hagi pres realitat en la ciutat nostrada. Hom potser no hi trobarà fonament per a justificar aquest nostre condol. Es dirà, segurament, que són moltes les ciutats que han vist celebrar-se aquest espectacle. Que a Vich és ja una tradició. I que allí on s'hi fan toros, hi acudeix una gran gentada.

Ocorre sovint que en oír conferències sobre temes culturals, assentim plenament quan es condemna tal o altra afició popular. Però, malgrat aquest assentiment, mai no creiem que la condemna sigui per nosaltres. Sempre ens sembla que allò va pel veí. I servem aquesta creença, àdhuc quan incorrem en algun dels actes objecte de la censura del conferenciant. Per això, en la primera ocasió que s'ens presenta no oposem cap mirament a organitzar una corrida de toros.

L'aficionat al toreig pot aduir arguments que aparentment equiparin en barbàrie el seu espectacle predilecte amb altres esports. La vertiginosa velocitat de l'auto o de la moto en una cursa, és molt sovint causa de que s'ofereixin als ulls de l'espectador tràgiques escenes que degeneren en la mort fulminant dels concursants. L'esgarrifós espectacle de dos homes que es barallen brutalment a cops de puny, és també digne d'entrar en la comparança.

El fet de que en una cursa de velocitat hi perdin la vida alguns éssers, és, malgrat tot, una conseqüència obligada del perfeccionament humà. Els que així moren, són víctimes immolades en holocauste del progrés. La boxa, tot i no oferir cap avantatge sobre el toreig — en quant el públic espectador, ja que a un i altre espectacle hi acudeix pel sol incentiu d'admirar la crueltat — potser es podria aduir encara, en favor d'aquest esport, quiscun argument de cultura física.

En canvi, no es pot aportar cap argument en defensa del toreig. El sacrifici cruel de bèsties indefenses i el constant perill de mort que corren uns homes que com deia un de l'ofici: «Se exponen a las cornadas del toro para librarse de las cornadas del hambre», converteixen en víctimes a uns i altres de la barbàrie dels homes. Tot això no produeix altra cosa que el ressorgiment en l'home d'aquest instint bestial, reminiscència tal vegada del seu origen, que es manifesta en explosions d'entusiasme en contemplar l'antinatural i, per tant, monstruós.

Es de notar la campanya que, basada en importants principis de moralitat i cultura dels pobles, s'ha fet per l'abolició del toreig. Justifica la seva resistència a desaparèixer, el fet de que sigui una tradició de les més arrelades en l'etnografia

hispanica. Les tradicions són fermes mantenidores dels prejudicis i aberracions dels pobles. I no són susceptibles de desaparèixer d'un sol cop perquè a voltes aquestes tradicions són la mateixa vida dels pobles. Sols en el renovament incessant de les generacions en depurar-se en el gresol de la cultura, es desprenen, lentament, aquestes impureses, depositant-se en la gran tomba del passat.

La paternitat cuida delicadament de la formació espiritual del fill, ja separant-lo dels viarans que podrien malejar els seus sentiments, ja empenyent-lo envers el camí de la veritat. Així també, els promotors de tota col·lectivitat, han de tenir en gran cura el desenvolupament de les lleis biològiques, perquè no es danyi la moral col·lectiva i s'evitin possibles retrocessos en l'avenç dels pobles.

Si no hagués de tenir-se en compte aquest refinament de moral col·lectiva que deu procurar l'organisme directiu de tota comunitat i si només la part egoista, d'aspecte purament comercial, podria promulgar-se de nou aquella llei d'antany que permetia als pobles presenciar l'execució dels condemnats a garrot vil. Allò, com se sap, era motiu de gran influència de gent, i, per tant, un espectacle.

Si és, doncs, imposició de la cultura el que desaparegui el toreig, ¿Perquè incorrem, voluntàriament, en el risc de formar nous adeptes que tendeixin a perpetuar-lo? A Granollers mai no s'hi havia fet cap festa de toros. Virtut de la que podem estar-ne enorgullits. En nostra ciutat hi ha un fort contingent que no ha presenciat encara cap corrida. Aquest contingent fora el que demà, amb la seva indiferència, contribuiria a l'abolició, almenys a Catalunya, d'aquest espectacle.

Es doblement censurable la idea de donar aquest espectacle, per quan aquesta ha nascut de l'afany d'assolir un benefici, un lucre, enc que sigui per a la població, sense tenir en compte cap de les raons d'ordre cultural. Clar que la lleugeresa dels iniciadors en part és atenuada pel patriotisme demostrat en volguer-nos fer gaudir de la famosa «Fiesta Nacional».

JUDA

El Sindicat de l'Art Textil i Fabril de Granollers i els seus contorns té el propòsit de cooperar en la campanya propresos que patrocina l'Ateneu de Divulgació Social de Madrid d'acord amb la Confederació Nacional del Treball d'Espanya. Pel dia 24 del corrent, la Junta del Sindicat, sol licitarà permís per un mitin monstre en la sala d'espectacles de La Unió Liberal i una manifestació pública demanant l'amnistia pels presos socials i polítics.

LA TRIBUNA DELS LECTORS

Pro-Esperanto

Quan la gran guerra obria la grapa per a espremer el món, L. L. Zamenhof, l'home que creà un lligam que havia d'unir la humanitat, morí.

L. L. Zamenhof, lliurà la més de quaranta anys al món, l'Esperanto.

En concebre l'Esperanto, L. L. Zamenhof, féu quelcom grandios.

L. L. Zamenhof, inventà una llengua auxiliar internacional. Una llengua que desconeix tota mena de dificultats que hom troba en el més senzill idioma nacional que hom volgués internacionalitzar.

Entre molts altres, Lleó Tolstoi i Max Muller en foren entusiastes admiradors.

Els seus avantatges? Qualsevol pot aprendre la gramàtica de l'Esperanto en una hora. Un individu d'instrucció mitjana, ja coneix les tres quartes parts del seu vocabulari. La llengua no conté cap irregularitat, ni una excepció. Són certíssimes les paraules que hom n'ha escrit: «Simpla, flekxebla, belsond...» (estic seguríssim que sense traduir-vos-les, les enteneu perfectament aquestes paraules) puix que aquestes tres qualitats la caracteritzen.

¿No us plauria tenir amics en els més llunyans indrets del món—Xina, Austràlia, Mèxic, Rússia, etc.—amb qui relacionar-vos; amb qui expansionar-vos, parlant-los de coses de la nostra terra, i conèixer allò que hi ha en llurs països; amics prou íntims per parlar-los de les vostres coses més estimades, idees, pensament, etc.?

L'Esperanto n'és la via.

Arreu del món trobareu companys que es consideraran feliços podent-vos esbatañar les portes de llurs terres, de llurs cels, de llurs costums, de llurs cultures, i de llurs cors. Aleshores vosaltres comprendreu allò que en la vida valen. Us reconeixereu a vosaltres mateixos, en comparar-vos amb els altres. Ja no viureu en la incertesa de la vostra passió respecte al món. Us bastireu, ajudats per aquesta llengua, una cultura sòlida, segura.

Aleshores, si mai una nova guerra volgués esclatar, no us plauria de prendre les eines homeieres destinades a occir uns homes que «sabrieu» que tenen una ànima, una mare, un ideal, i una terra estimada com la vostra... Aleshores comprendreu que sou forts, puix que sabrieu que arreu del món teniu germans que sofreixen com vosaltres, i que són oprimits com vosaltres...

Per això els galifardeus de tota mena que venen l'ànima del poble, en són enemics acèrrims, puix que llurs doctrines fallarien amb la seva acció.

Per això els Governos—excepte Rússia—hi fan el buit, puix que la internacionalització dels pobles, simplificaria llurs treballs...

Company, obrer, obrera: aprèn l'Esperanto, enriqueix-te amb un tresor de valor cert!

ENRIC RIBET I TRIAS

De «La Nau» del 2 d'Agost

Nous editors

Josep Milà i Miquel Vicens.

Continua oberta la subscripció, per tots quants socis de La Unió Liberal simpatitzin amb aquesta publicació.